

Naročnina

Dnevna izdaja

za kraljevine Jugoslavije
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din

za inozemstvo

mesečno 40 Din
nedeljska izdaja

celoletno v Jugoslaviji

140 Din
za inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rekopisi se ne vračajo, nefrankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništva
telefon št. 2050, upravnštva št. 2992

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cencoglasov
i stolp, peti-vrsta
maloglasni po 150
in 20, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
g. Pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cenkovi
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za Inserate, Sarajevu št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Politična kriza v Angliji

Mac Donaldova vlada preživlja težke dni. Ves videz je takšen, da g. Mac Donald niti v lastnih vrstah ne obvlada več trdnega položaja. To je tem bolj nevarno, ker delavska stranka nima v parlamentu absolutne, ampak le relativno večino in bo ob nezanesljivem zadržanju svojega levega krila posledično bolj navezana na tiho pomoč — opozicije.

Najvažnejši problem britanskega cesarstva ni danes, kakor bi se zdelo, indsko vprašanje. Radi nemirov v Indiji si Angleži ne belijo preveč glave, ker smatrajo, da je višek indskega revolucionarnega gibanja že prekorajen. Kajti Gandiju ni uspelo, da bi z nacionalističnim gibanjem zajel vse deželo. Neednost vlada med nacionalisti samimi, nižjih plasti ni bilo moči razgibati in povzru je treba računati z muslimani, ki vsi drže z Angleži. Nekaj mesecev po pač imel še podkralj Irwin obilo posla, da pomiri Indijo. Na jesenski konferenci, na katero bo bržkone povabljen tudi Gandi — ki ni zaprt, ampak le interniran — pa upajo Angleži, da ne bo pretežko najti modus vivendi za sožitje Indije z ostalim britanskim cesarstvom.

Največje skrbi povzroča angleški vladi brezposelnost, ki ne upada, ampak celo raste in se grozeče približuje visoki številki dveh milijonov! Na vprašanje brezposelnosti je padla konservativna vlada in je delavska stranka tako znatno pridobila na glasovih le radi tega, ker je obljubljala, da bo tej najbolj pereči gospodarski rani prinesla ozdraviljenje. Pojav je pa sedaj ravno nasproten in ni videza, da bi se v doglednem času kaj izboljšalo, ako se še ne bo poslabšalo, kajti na jesen in zimo brezposelnost vedno naraste.

Sir Oswald Mosley, član Mac Donaldovega kabineta, je predložil načrt, ki izpolnjuje en del volivnih obljub in ki bi morda omilil vsaj nekoliko težko stanje delavstva. Po njegovem načrtu naj bi se sprejelo veliko državno posojilo, iz katerega bi se ustvaril močan pokojninski fond. Na osnovi tega fonda bi bilo mogoče upokojiti že priletne delavce, nakar bi mlajši prišli do dela in zaslužka. Toda načrt sira Mosleya niti v delavskem klubu ni prodr, ker so se ostali člani kabineta dobro zavedali, da bi ga zbornici nikdar ne sprejeli. Mosley je radi tega nastopil proti lastni stranki, predlagal nezaupnico vladi, ki pa je bila odklonjena. Toda 30 poslancev delavske stranke, ki so vseeno glasovali proti delavskemu kabinetu, je zelo glasen opomin voditeljem, kako težko in nevarno je razpoloženje v stranki.

Političen položaj je sedaj takšen, da bi ne bilo nič lažjega, kot vreči Mac Donaldov kabinet. A je prav malo verjetnosti, da bi konservativci in liberalci to storili. Nasprotno, obojni imajo mnogo interesa, da ostane delavska stranka čim dalje na vladi. To pa iz dvojnih razlogov.

Prvič je res, da si Mac Donald ne ve pomagati v vprašanju brezposelnosti. A nič manj ni resnica, da konservativci in liberalci tudi ne vedo pomoči in nimajo sredstva, kako omiliti brezposelnost. Ta usodni problem straši že osem let. Srd brezposelnih in stradalajočih množic se pa vselej v prvi vrsti obrača proti onim, ki so na vodstvu države. Sedaj se obrača proti delavski stranki — kar je voda na mlin opozicijskim strankam. Leta 1924, ko so laburisti prišli prvič na krmilo, so konservativci že po nekaj mesecih zrušili njihovo vlado. Med tem časom pa so prišli do naziranja, da je bilo to taktično zelo pogrešno. Kajti s tem, da so laburistom takoj vzeli vladno krmilo iz rok, so jim pustili orožje svobodne agitacije: Mi nismo imeli časa, da bi izvedli velike socialne reforme.

Zato pa sedaj obe opozicijski stranki v tišem sporazumu vzdržujeta delavsko stranko na vladi z namenom, da jo pred njenim volivstvom temeljito diskreditirata.

Drugeč je zunanje politični položaj Angleže tak, da si nobena stranka ne želi Mac Donaldovega nasledstva. Indsko vprašanje, ki se bo obravnavalo na londonski konferenci čez štiri mesece, bodo laburisti reševali in rešili prav na isti način, kakor bi ga pač skušal rešiti vsak Anglež. Opozicija bo pa še toliko na boljšem, da ji ostane svoboda kritike.

Konservativci napovedujejo za te dni hudo ofenzivo proti Mac Donaldovemu kabinetu. To bodo tudi storili — a ne bodo ga vrgli. To bi bilo najmanj v njihovem interesu. In če se vsi liberalci vzdržijo glasovanja in docela odrečejo pomoč laburistom, se kljub temu ni Mac Donaldu treba ničesar bati. In čeprav liberalci s konservativci glasujejo proti laburistom, je zelo verjetno, da se bo toliko konservativcev glasovanja vzdržalo, da bo delavski kabinet vseeno dobil večino.

Tako bo Mac Donald še nekaj časa vladal. Sicer ne posebno s častjo, kar se tiče domače politike, a vladal vendarle. Seveda težji bo zanj položaj, kadar bo treba iti — na volitve.

Smrtna nesreča rom. princa

Bukarešta, 27. maja. AA. Princ Cantacuzene se je včeraj ponoči smrtno ponesrečil. Letalo, ki je z njim poučeval hčerko ge. Procopiu, dvorne dame kraljice Marije, je iznenada strmoglavilo na tla in pokopalo princa Cantacuzena pod svojimi ruševinami.

Kaj tiči za milanskim govorom

Zeneva, 27. maja. (Od našega dopisnika.) — Imel sem priliko, da se z nekim nemškim diplomatom, ki je v vednem stiku z uradom Društva narodov, razgovarjam o vedno bolj postrojujočem se sporu med Francijo in Italijo.

»Ali se ve čisto konkretno, kaj Italija od Francije zahteva?«

»Gotovo, kajti to že davno ni nobena tajnost. Ta spor je star skoro že dvajset let, on je danes samo tako akuten in kompliciran kakor nikdar poprej. Lista italijanskih želj in zahtev pa je zelo dolga. Pri tem se sklicuje na znano londonsko pogodbo od 26. aprila 1915, ki je bila solidarno sklenjena med njo, Francijo, Anglijo in Rusijo, čeprav vrednost te pogodbe, ki je bila po sporazumu z Jugoslavijo že v mnogih točkah bistveno izpremenjena, da ne omenjam izločitve enega partnerja sploh, ni posebnega velika. Člen 15 te pogodbe priznava Italiji teritorialno odškodnino v Afriki in interesne sfere v Mali Aziji, jih pa ne konkretizuje. Doda se je realizirala regulacija zapadne meje Tripolisa napram Tunisu in korektura na vzhodu napram Egiptu; Anglija pa je odstopila od svoje vzhodnoafriške posesti veliki Džuba-land.

Odškodnina v Mali Aziji je pa izostala, ker so se tam po zmagi Turčije nad Grčijo razmere tako izpremenile, da je izpolnitev teh obvez londonskega pakta čisto nemogoča. Grandi in Briand zato v tem pogledu nista prišla do nobene rezultata; koncesije v osrednji Afriki pa so danes zato otežkočene, ker je g. Mussolini s svojo agresivno politiko proti zaveznikom Francije v srednji Evropi in na Balkanu ustvaril položaj, od katerega on zaradi svojega prestiža ne more več odstopiti. Fašističnemu režimu je to tembolj neugodno, ker njegovi notranji nasprotniki v Italiji, ki jih je veliko več, nego se misli, g. Mussoliniju očitajo, da so vse teritorialne kolonialne koncesije Italiji v zmislu londonske pogodbe bile dosežene pod liberalnimi režimi, dočim je z njegovim nastopom ugodno začetna likvidacija teh obvez popolnoma prenehala. Jaz moža popolnoma razumem in kdor je njegove govore na zadnji turneji po Italiji pazljivo bral, je mogel pod njimi čutiti neko noto samoopravičevanja in opravičevanja režima liktorskih snopov.«

»Toda,« tako sem opomnil, »v Mussolinijevih govorih, zlasti v milanskem, kjer je kar v izrecnih besedah pokazal pest Franciji in Jugo-

slaviji, je nekaj, kar je čisto nerazumljivo, ako se ne predpostavlja, da Mussoliniji s svojimi grožnjami večalimenj resno misli.«

»Po informacijah, ki jih ima tudi Društvo narodov, je Albanija zopet postala nekoliko nemirna. Vi veste, da se tam od osvoboditve dalje noben režim ni držal, da ne bi bil v najkrajšem času nasilno strmoglavljen. Separatistični nagoni albanskih plemen ne trpijo dolgo stabilne vlade; zato ni čuda, če tudi sedanjemu režimu delajo čedalje večje težave, ki so prav v sedanjem momentu videti precej opasnega značaja. Kakor veste, pa je fašistični režim sklenil z vlado kralja Zogu v Tirani pogodbo, po kateri se Italija obvezuje sedanji režim v Albaniji, če treba, z vojaško silo zaščititi. Iz tega so nastale govorice, da so se izkrcale v Draču italijanske čete, kar se je potem izkazalo kot netočno. Na vsak način je položaj v Albaniji nesiguren, kar g. Mussoliniju prizadeva skrb, ker bi ga to moglo zaplesti v komplikacije na Balkanu, o katerih javno zagotavlja, da se jih ne plaši, v resnici pa si jih ne želi. Jaz mislim, da so prav albanske razmere dale milanskemu govoru g. Mussolinija tako konkreten značaj.«

Fašistični prostovoljci v Albaniji?

Paris, 27. maja. n. V »Quotidienu« je bivši albanski poslanec dr. Krisura protestiral proti izkrcavanju italijanskih čet v Albaniji (ki jih italijanska vlada demantuje. — Opomba uredn.). V svojem članku opisuje, kako italijanski fašistični elementi vedno bolj pronicajo v albansko vojsko. V začetku je prišlo v Albanijo samo par instruktorjev, potem pa je bilo sprejetih vedno več fašističnih prostovoljcev v albansko vojsko. Prvi obisk italijanskega brodograditelja v Albaniji ni bil nič drugega kakor strahovalna demonstracija, da podpre po milosti Mussolinija postavljeni režim v Albaniji. Kralj Zogu je

seveda na slavnostnem banketu izrekel željo, da bi prvemu obisku italijanskega brodograditelja sledili še mnogi drugi obiski. Njegova želja je razumljiva, ker se Zogu skoro ne more več zanašati na svoje lastne uradnike, ki že štiri mesece niso dobili nobene plače več. Italijani sami pa se boje, da ne bi vsak čas prišlo v zatiranem narodu in nezadovoljni vojski do eksplozije. Italijani pa nikakor ne mislijo, da bi spustili Albanijo iz svojega protektorata, ker jim dobro služi kot udobno polje manevriranja za vse imperialistične demonstracije, s katerimi hočejo vplivati na mednarodno javno mnenje.

MacDonald si išče zaveznikov

Volitev nihče ne želi — Indsko vprašanje je zadeva celokupnega imperija

London, 27. maja. AA. Smatrajo, da vlada ne bo poražena v spodnji zbornici pojutrnjem, ko bo glasovanje o brezposelnostnem vprašanju. Vlada bo imela najbrž najmanj 20 glasov večine, kljub temu, da bodo nastopili konservativci polnoštevilno. Liberalci bodo sklepali o svojem stališču nocoj. Splošno smatrajo, da se bo liberalna stranka v celoti vzdržala glasovanja.

Snoč je imel ministrski predsednik Macdonald v svojem volivnem okraju govor, v katerem je med drugim naglasil, da kažejo dandanes vse države enake znake gospodarskih motenj kot Anglija. Nadalje je Macdonald naglasil, da ne bi bilo lepo zahtevati od drugih strank sodelovanje v vprašanju brezposelnosti, ki je bilo stavljeno pri zadnjih volitvah. Toda problem se je zdaj izpremenil. Če bo katera stranka hotela sodelovati, ji bo odgovorila vlada v sredo. Pod novimi razmerami bo vlada pozdravila vsako sodelovanje.

Kar se nas tiče, je med drugim izjavil Macdonald, nismo za volitve. Če pa bodo druge stranke

silile v volitve, smo tudi pripravljeni nanje. Govoreč o agitaciji za imperijalno prosto trgovino je Macdonald izjavil, da bi škodili imperiju, če bi vodili dominionsko gospodarsko politiko z vidika splošnih volitev. Delavska vlada bo vse storila, kar je v njeni moči. Uporabila bo ves svoj vpliv, da bodo stopili dominijoni v odnose vzajemnega sodelovanja, ne da bi s tem izrabljali drug drugega, temveč da bi sodelovali za povečanje sreče celokupnega britanskega imperija.

Macdonald je govoril kratko tudi o Indiji in omenil je, da ji je Anglija leta 1929. ponovno obljubila značaj dominijona. Ko je pa prišel čas, da to obljubo izpolni, se je vsa zadeva zapela z akcijo nemasilne propagande, ki bolj škoduje napredku, kot bi škodovala pozitivna nasilnost.

Mi ne bomo, je omenil Macdonald, izpremenili svojega mnenja o cilju Indije. Nikoli pa ne bomo popustili silam, ki nasprotujejo demokratični vladi in nositeljem vladne odgovornosti.

„Mi vzdržujemo red v interesu Indije“

Indiji zagotovljen položaj dominijona — Nemiri in izgredi še vedno trajajo

London, 27. maja. AA. Tekom razprave o položaju v Indiji je državni tajnik za Indijo Benn izjavil, da so bili neredi bolj slučajnega značaja in da ni šlo za obliki pokret. Londonska vlada ne bo dovolila indijskim voditeljem, da bi pojačali pokret civilne neposlušnosti. Benn je pristavil: »Mi vzdržujemo mir in red v interesu same Indije, in to dotelej, ko bo nastopil dan svobode za to deželo, ki ji bo omogočil, da stopi v krog avtonomnih dominijonov.«

London, 27. maja. n. V poslanski zbornici je bila predlagana nezaupnica proti ministru za Indijo, ki pa je po šesturni debati usahnila v pesku, ker ni nihče predlagal določenega predloga.

Paris, 27. maja. AA. »Havas« poroča iz Rangona, da je tam situacija še vedno resna. Razne predilnice bombaža so še vedno zaprte. Po ulicah križarijo samo vojaške patrole. Dosedaj znaša število ranjenecv v raznih bolnicah 800. Število mrtvih se še ne ve.

London, 27. maja. n. V mohamedanskem okraju v Bombayu je prišlo včeraj zvečer do hudih spopadov med policijo in razburjenimi mohamedanci. Policija je streljala in sta bili dve osebi mrtvi, 21 pa ranjenih. Do nemirov je prišlo radi tega, ker je neki mohamedanec metal kamne na policijskega psa. Preprečen pa je bil poskus vstave, ki so hoteli pri Baupurju iztiriti osebni vlak.

Rangoon, 27. maja. AA. Pri včerajšnjem spopadu med Birmanci in Andri je bilo 26 mrtvih in

700 ranjenecv. Davi so se ponovili težki neredi. To pot so se spopadli Birmanci in Indci. Vojaška policija je morala streljati. Več Indcev je bilo ranjenih in prepeljanih v bolnišnico.

London, 27. maja. AA. V spodnji zbornici je izjavil državni tajnik za Indijo Benn, da se vlada nadeja dobrih rezultatov indijske konference, ki bo v kratkem v Londonu. Vlada si bo prizadevala doseči v tem vprašanju dokončno rešitev.

London, 27. maja. AA. V poučenih krogih trdijo, da je angleška vlada odposlala v Indijo več pomorskih bojnih enot, da preprečijo možna sabotažna dejanja proti velikim pomorskim vezem ob indijski obali.

Rangoon, 27. maja. AA. Davi so se plemenski boji ponovili. Policija je bila prisiljena streljati in je ubila tri osebe. Doselej je bilo ustreljenih pri teh nemirih 26 oseb.

London, 27. maja. AA. Snoč je imela indijska komisija pod predsedstvom sira Johna Simona zadnjo sejo. Podpisala je poročilo, ki je bilo soglasno odobreno.

Prvi del poročila, ki obravnava zgodovinsko stran indijskega problema, bo objavljen 10. junija. Drugi del, ki se bavi s predlogi, bodo objavili 24. junija.

Dunajski vremenski napoved: Severne Alpe: Ni izključeno, da se bo vreme nekoliko izboljšalo. Južne Alpe: Najbrže bo večinoma oblačno in deževno.

Loucheur v Bukarešti

Bukarešta, 27. maja. AA. »Rador« javlja, da sta se parlament in senat sestala na skupni svečani seji, ki se je vršila v čast Loucheurju, ki je došel v Bukarešto. Predsednik parlamenta Pop je imel govor, v katerem je želel Loucheurju dobrodošlico in v katerem je naglasil njegove zasluge in delovanje v korist miru. Minister zunanjih zadev Mironescu, ki je nato spregovoril, je med drugim naglasil vlogo Loucheurja o priliki pogajanja za rešitev vprašanja vzhodnih reparacij. Mironescu je še dodal, da je Loucheur sprejel tudi na sebe veliko misljo v korist ustvaritve predloga francoskega zunanjega ministra Brianda o Panevropi. Nato je govoril Loucheur, ki je dejal, da politika Francije ni posvečena kakšni hegemoniji ali nadoblasti. »Iščimo skupno ekonomsko rešitev, kako ustvariti v Evropi novo organizacijo, zasnovano na ureditvi vprašanja med proizvodnjo in potrošnjo,« je končal Loucheur svoj govor.

Madj. volilna reforma po italijanskem vzorcu

Budimpešta, 27. maja. n. »Ujsag« doznava, da pripravljajo ministrski predsednik, grof Bethlen temeljito volivno reformo po italijanskem sistemu. Število poslancev hoče od 245 znižati na 220 poslancev, od katerih jih bo voljenih okoli 100 po starem večinskem sistemu s tajnim glasovanjem, ostanki števila poslancev pa bi bil imenovan iz raznih zastopnikov gospodarskih krogov, komitatskih uprav in uradnikov.

Italijani za revizijo mirovnihih pogodb

Paris, 27. maja. AA. »Havas« poroča iz Rim: V svojem govoru je dejal minister Giuriatti: Za časa okupacije Reke je bila naslovljena na tedanjega predsednika francoske vlade Clemenceauja brzojavka, ki je ostala do današnjega dne brez odgovora. Pravi odgovor je podal šele Mussolini in to s posvem drugačnim elanom, avtoriteto in prestižem. Mussolini je uprav elementarno pokazal na volkove in ovce, ki se neprestano pretvarjajo, same sebe proslavljajo, ki neumorno lažejo in ki so hotele, da nas izpostavijo javnemu zasmehu vsega sveta, dolžeč nas, da nismo pacifisti. Ako pomeni pacifizem eksponiranje za pravi in pravični mir, ki naj ustreza potrebam vseh narodov ne glede na to, kdo so zmagovalci in kdo premaganci, tedaj smo mi pacifisti. Če pa pomeni pacifizem proslavljanje mirovnihih pogodb z vsemi njihovimi krivicami in absurdnostmi in zaščito onih, ki uživajo ogromni plen vojne, potem nismo pacifisti.

Kralj Jurij zopet obolev

London, 27. maja. x. Ker vlada zadnje dni v Angliji zelo vlažno vreme, so se od nedelje dalje pokazali pri angleškem kralju Juriju znaki revmatizma. Ze včeraj se ni mogel udeležiti slavnostnega kosila v čast rojstnega dne kraljice in je moral ostati v svojih sobah. Kralj se mora tem bolj varovati, ker je že od zadnje bolezni bilo njegovo srce slabo.

Strašno maščevanje

Sofija, 27. maja. y. V vasi Valali pri Plovdivu je bil izvršen včeraj strašen čin maščevanja. Ko so zvečer bili vsi člani neke družine doma pri večerji, je vrgel sosed Romanov bombo v hišo, ki je hišo porušila in težko ranila vseh devet članov družine. Med sosedoma je vladalo davno sovraštvo radi mejnega prepira. Romanov je dejanje priznal, bil je takoj aretiran, orožniki pa so ga morali braniti pred razdraženimi vaščani, ki so ga hoteli linčati.

Prvi beloruski katoliški shod

Varšava, 25. maja.

Kdor je v zadnjih letih opazoval versko življenje narodnih manjšin v Poljski, je mogel dobiti vtis, da je pri njih vprašanje verske obnove potisnjeno v ozadje. Borba za obrambo narodnih pravic je zaposlila vse narodne sile. Zdelo se je, da tudi katoličanom ne bo preostajalo časa in sil za versko poglavitno svojega ljudstva, ki bo na ta način počasi nehoti in nevede zabredlo v versko brezbrilnost. Katoliško gibanje ima težke pogoje posebno med ukrajinsko in belorusko narodno manjšino. Toda dočim ima ukrajinsko katoličanstvo mogočno oporo v svojem vzhodnoslovanskem cerkvenem obredu in v škofih in duhovnikih ukrajinske narodnosti, se pa ima katoliško gibanje med Belorusi boriti skoraj z nepremagljivimi ovirami.

Belorusi so bili do konca svetovne vojne pod oblastjo ruskega carja, kjer je bilo vsako resno delo za poglavitno versko misli med beloruskimi katoličani nemogoče. Katoličani so v verskih resnicah slabo poučeni, ker jih je mnogo nepismenih. Katoliške beloruske nabožne knjige in časopisi so bili prava redkost. Ko je sedaj več kot milijon katoliških Belorusov v okrilju katoliške Poljske, je verska obnova zopet zelo otežena, ker katoliški Belorusi nimajo svojih duhovnikov. Vilenski nadškof Jalbrzykowski in pinski škof se namreč brigata samo za svoje poljske vernike. Na beloruske župnije nastavlja poljske duhovnike, ki pridigajo, spovedujejo, poučujejo verouk in vrše vse uradne posle v poljščini, ki jo belorusko ljudstvo slabo razume, dočim prestavlja beloruske duhovnike v popolnoma poljske kraje, kjer se smejo posluževati samo poljskega jezika. Na ta način je nastal prepad med katoliškim duhovnikom in beloruskimi verniki. Ta prepad je tem nevarnejši, ker Belorusi nimajo zvez s poljskimi katoličani radi narodnostnih bojov, a tudi ne z nobenim drugim katoliškim narodom; tako ne morejo sprejemati od drugod verskih spodbud in verskega navdušenja. Tem bolj vsiljiva pa je boljševiška propaganda iz beloruske sovjetske republike, ki se najbolj strastno bori ravno proti verski misli.

Ali katoliški svet je kakor šloveško telo. Če tudi niso vsi udje v direktni zvezi, vendar svežost, zdravje in napredovanje samo enega uda ugodno vpliva na vse ostale ude in na vse telo. Če se začenja sedaj pri večini katoliških narodov verska obnova, ki podreja svojim misli prav vse in če katoliška akcija s verskim apostolskim delom za pokristjanjenje šloveštva v nekaterih narodih že dobro uspeva, potem ta električni tok verske misli v organizmu katoliške Cerkve ne more preskočiti tudi Belorusov.

In res se je vršil nedavno v Vilni na Poljskem prvi katoliški shod Belorusov, ki so se ga udeležili tudi Litavci. Shodu je predsedoval dr. B. Ibrabinski. V odbor je bil izvoljen tudi Litavec J. Waldemar, brat bivšega litavskega ministrskega predsednika. Udeležili so se katoliškega shoda poslanci beloruske krščanske demokratske stranke, katoliški misleči dijaki, zastopniki Instituta Kulturo (beloruska Prosvetna zveza), učitelstvo in okrog 300 kmetskih delegatov. Katoliški shod je v podrobnih poročilih pregledal položaj beloruskih katoličanov po posameznih okrajih in sprejel sklepe glede katoliške akcije za Belorusce. Na shodu so izvolili poseben pripravljelni odbor Katoliške akcije, ki bo delal sklopo z Litavci. V posebni resoluciji, ki se je izročila papeškemu nunciju v Varšavi in poljskim škofom v beloruskih krajih, zahtevajo verske pravice v cerkvi za Beloruske vernike, in pozivajo poljsko duhovščino, naj se briga tudi za versko življenje Belorusov. Vilenskega nadškofa prosi beloruski katoliški shod, naj ne odklanja beloruskih bogoslovcev in naj vrne beloruskim vernikom narodne pravice, ki jim jih je dal nadškof Ropp.

Ta prvi katoliški shod pomeni začetek verske obnove beloruskih katoličanov. Prej ali slej bo gotovo odjeknil tudi pri ukrajinskih katoličanih, da se tudi tam ukorenini katoliška akcija.

Miss Johnson sredi Avstralije

London, 27. maja. AA. Miss Amy Johnson nadaljuje svoj polet v Brisbane. Zapustila je davi postajo Alexandra in prispela za kosilo v Cloncurry. Ostanje čez noč v Long Reachu in upa, da bo prispela v Brisbane v sredo. Alexandra nima brzojavnih zvez. Zato so izostala od večeraj opoldne do jutra opoldne vsa poročila o njenem poletu. Sliši se, da je bila gost severne avstralske pastirske družbe, ki ima živinorejsko postajo, ki meri 11.000 štirinajstih milj in je ena največjih na svetu. Sorodnikom letalke prihajajo še vedno brzojavne čestitke.

Louska razstava v Lipskem

Lipko, 27. maja. AA. Te dni ocenjuje posebna mednarodna komisija lovske trofeje na mednarodni lovski razstavi v Lipskem. Poleg evropskih držav so zastopani tudi deli Amerike, kakor Kanada, ki je posebno bogata z divjadjo in pa nekdanje nemške kolonije v Afriki. Prav častno je zastopana tudi Jugoslavija, ki zbija posebno pozornost z rogli svojih gorejskih gamsov. Kljub veliki konkurenci Madžarske, ki je v svojih loviščih, ki sedaj pripadajo po večini Rumuniji in Češkoslovomski, dojila divjad, so se Jugoslavlani plasirali z gamsovimi rogli na prvo mesto. Prvo oceno s 124 točkami dobijo Madžari, dočim imajo Slovenci najboljše s 122 točkami, kateremu sledi 10 nadaljnjih krasnih gamsov z največ točkami. V mednarodni komisiji je zastopana dravska benovina po znanem lovskega pisca in strokovnjaku Vladimirju Kapusu.

Cehi proti tujim zvočnim filmom

Praga, 27. maja. x. Danes je bil občni zbor češke zveze lastnikov kinematografov. Začela se je ostra debata proti nemškemu zvočnemu filmu. Neki govornik je zahteval, da se nemški zvočni film prepove v vsej republiki in se je pri tem skliceval na Mussolinija, ki je tudi prepovedal v Italiji inozemske zvočne filme. Sploh se je pokazala ostra struja proti zvočnemu filmu, ki je samo trgovska zvijača posojilnih zavodov. Publika bo odklanjala tako gramofonsko godbo in se bo rada vrnila k nememu filmu. Zvočni film je zapisan propadu.

Schobrova vlada zavrača napade Heimwehra

Notranja razorožitve se bo izvedla brezpogojno

Dunaj, 27. maja. AA. Korbiro poroča: proti izjavam voditelja Heimwehra Steidla v Feldkirchuu objavlja vlada uradno:

Avstrijska vlada ni niti trenutek v svoji politiki čuvanja miru v državi stopila s stališča, ki ga je zavzela napram Heimwehru v svoji prvi izjavi v vprašanju zakona o nošenju orožja. Vladi stoji tudi danes na istem stališču, ko pripravlja novi načrt zakona o tem vprašanju. Vodstvo Heimwehra napada neosnovano in krivično avstrijsko vlado, češ, da jo vodi nekdo od zunaj in da upravlja svojo politiko po zahtevah neke tuje socialistične vlade in da bi bila avstrijska vlada boljševiška. Avstrijska vlada odbija te žalostne napade. Kar se

tiče napada dr. Steidla na stranke vladine večine, je na istem zborovanju takoj po govoru deželni predsednik Ender dal na te napade zaslužen odgovor s tem, da je opozoril Heimwehr na njegov cilj na osnovi njegovega programa. Kar se tiče daljnih aluzij Steidla na predsednika policije leta 1927, ki je postal leta 1930 predsednik zvezne vlade, češ, da uradno podpira boljševike, predsednik vlade ne bo sam sodil, temveč prepušča sodbo javnosti v državi in v inozemstvu. On je želel napraviti vse, kar je bilo v njegovi moči leta 1918, 1919, 1927 in danes, da ohrani mir v državi ter hoče to dokazati z deli in ne z besedami.

Češkoslovaški parlament sprejel haške in pariške dogovore

Ostra kritika opozicije

Praga, 27. maja. y. Senat je danes v prvem in drugem čitanju sprejel haške in pariške dogovore ter odobril ekspozice zunanjega ministra dr. Beneša. V debati je nemškodemokratski poslanec dr. Kaskar grajal, da se parlamentu ni predložil ves material, ko bi bil potreben za točno poznavanje besedila. Dalje je govoril o problemu varnosti češkoslovaške države, ki jo vidi v tem, da se mora narodni problem rešiti na tak način, da bodo mogli vsi državljani imeti interes na državi. Poslanec čeških socialnih demokratov Mareš je izjavil, da bi bil vesel, če se bo dr. Beneš optimizem o zboljšanju odnosov z Madžarsko uresničil. Slovaški agrarec Stepanek je izjavil, da je pred propadom revolucionarnih stremeljenj na Madžarskem tam demokracija nemogoča. Trianonska pogodba je princ-

sla pravičnost, nič ni dala Čehom po krivici. Madžarom pa tudi nič po krivici odvzela. Najgorčnejši sovražnik dr. Beneša, poslanec Stribny je navajal, da je s svoječasnno ministrski svet pod predsedstvom Švehle sklenil, da Češkoslovaška ne bo plačevala nobenih reparacij. Ta sklep se je sporočil vsem veslešam. Kljub temu pa je bila Češkoslovaška prisiljena k plačevanju. Stribny je izračunal, da bo Češkoslovaška do 1. 1967. plačala 100 milijonov Kč več kakor premagana Madžarska in da je stala vojna zmagovito Češkoslovaško štirikrat več kakor premagano Madžarsko in 28 krat več kakor premagano Avstrijo. Stribny je končal svoj govor s tem, da je dr. Beneš radi svojega neprestanega vmešavanja v notranje razmere vseh strank postal nevarnost za češkoslovaško demokracijo.

Nemško-poljski obmejni incident

Mešana komisija bo preiskala slučaj in ugotovila krivdo

Berlin, 27. maja. n. Nemško-poljski obmejni incident pri Neuhoftu bo preiskala posebna mešana preiskovalna komisija. Nemška vlada je danes naročila svojemu poslaniku v Varšavi, da pristane na poljski predlog, da posebna komisija preišče incident. Zavrnila pa je protest poljskega poslanika v Berlinu, češ da je poljsko postopanje protislovno, ker na eni strani zahteva, da se imenuje posebna mešana komisija, dočim hoče na drugi strani že vnaprej poseči v bodoče ugotovitve te komisije, ker protestira proti zatirjanju krivdi poljskih uradnikov. Po nemških ugotovitvah so poljske obmejne oblasti prekršile mejo in izvršile nasilna dejanja na nemških tleh.

Varšava, 27. maja. n. Eden izmed poljskih častnikov, ki so bili ranjeni pri obmejnem incidentu, je podlegel ranam. Poljski listi trdijo, da gre za akcijo, ki so jo nemške obmejne straže pripravljale po načrtu. Ker se ravno sedaj vršijo pogajanja za ratifikacijo ženevske konvencije o prepovedi vvoza in izvoza, ki so bila sedaj prekinjena kot brezuspešna, je napetost med Nemčijo in Poljsko postala zopet zelo velika.

Varšava, 27. maja. AA. Poljska telegrafska agencija poroča, da doznava agencija Iskra iz poučenih krogov naslednje podrobnosti o napadu, ki je bil izvršen na poljsko-nemški meji pri Opalenu na poljsko obmejno komisijo: Dne

24. maja okrog 10 zvečer sta dva poljska obmejna komisarja, Ližnjevič in Bjedšinski, obhodila svoj običajni rajon in prispela v bližino nemške meje pri mejnikih št. 152 in 153. Tedaj je poljska obmejna patrula, ki se je nahajala kakih 30 m izza obeh komisarjev, začela nemško povelje: »Roke kvišku!« *Istosčasno so zagrneli trije strelci in je bilo slišati krik komisarja Ližnjeviča. Nato je bilo izdano povelje v nemškem jeziku in začelo se je streljanje na obeh straneh ceste. Poljska patrula je bila prisiljena, da se radi nemškega streljanja razvrsti na obe strani ceste, odkoder je začela odgovarjati na nemško streljanje, ker je medtem opazila, da je obkoljena od nemških funkcionarjev, ki so prestopili na poljsko ozemlje. Med streljanjem je prispel na nemški strani en avtomobil in en motocikel, ki sta nato kmalu krenila nazaj v smeri Marienwerderja. S seboj sta odpeljala komisarja Ližnjeviča in Bjedšinskega. Na poljski strani, v razdalji 1,2 m od mejne črte, kjer sta stala poljska komisarja, so našli sledove krvi, ki so kazali na nemško stran. Sledovi krvi so posledica rane komisarja Ližnjeviča. V zvezi s tem incidentom je poljski poslanik v Berlinu Škeržinski protestiral v uradu nemškega ministrstva za zunanje zadeve.*

Düsseldorfski morilec priznava svoje zločine

Düsseldorf, 27. maja. n. Peter Kürten je priznal še dva umora, ki sta bila do sedaj javnosti še neznana. L. 1924. je umoril neko prostitutko v Grafenberškem gozdu, pred poldrugim letom pa je v bližini Essena prezeval grlo v spanju devetletnemu dečku, da ga ne bi izdal, ko je vlomil v stanovanje. Takrat so obdolžili strica tega dečka, ki je bil takrat tam na obisku, in je bil stric celo aretiran. Policija bo še poizvedovala, ali so te Kürtenove navedbe resnične.

Düsseldorf, 27. maja. y. Policija ima polno posla s tem, da proučuje več ali manj verjetna priznanja in navedbe Petra Kürtena. Z gotovostjo je dognano, da je bil on storilec v dveh slučajih, v katerih se njegov opis dejanja popolnoma strinja z navedbami deklet. V slučaju Gertrude Albermann so pisemski strokovnjaki nedvomno dokazali s primerjanjem pisav, da je bil on storilec. Tudi pri tem dejanju se Kürtenove navedbe popolnoma strinjajo z objektivnim dejanskim stanjem preiskovalne komisije. Več oseb, ki so bile napadene, pa pri konfrontaciji ni spoznalo Kürtena. Pač pa sta ga spoznali gospa Meurer in Karolina Lerstrass. Slučaj s Karolino Lerstrass je manj znan. Njo je Kürten hotel posiliti, potem pa je bil davil in vrgel v vodo ter odšel, ne da bi se dalje brigal zanjo. Kürten je danes tudi še priznal, da je napadel v Grafenberškem gozdu mlado likarico in jo davil. Nekoč ga je Kürtenova žena presenetila z neko deklico, katero je Kürten potem takoj pustil v miru.

z navedbami deklet. V slučaju Gertrude Albermann so pisemski strokovnjaki nedvomno dokazali s primerjanjem pisav, da je bil on storilec. Tudi pri tem dejanju se Kürtenove navedbe popolnoma strinjajo z objektivnim dejanskim stanjem preiskovalne komisije. Več oseb, ki so bile napadene, pa pri konfrontaciji ni spoznalo Kürtena. Pač pa sta ga spoznali gospa Meurer in Karolina Lerstrass. Slučaj s Karolino Lerstrass je manj znan. Njo je Kürten hotel posiliti, potem pa je bil davil in vrgel v vodo ter odšel, ne da bi se dalje brigal zanjo. Kürten je danes tudi še priznal, da je napadel v Grafenberškem gozdu mlado likarico in jo davil. Nekoč ga je Kürtenova žena presenetila z neko deklico, katero je Kürten potem takoj pustil v miru.

Drobne vesti

Zeneva, 27. maja. n. Glasoviti nemški letalec Udet je izvršil z letalom nevaren pristaneek v gorovju Mont Blanca v višini nad 3000 m, kamor je prinesel prehrano neki francoski filmski družbi, ki tam že več tednov snema slike.

London, 27. maja. n. Lord Ashton, ki spada med najbogatejše angleške lorde in se njegovo premoženje cenil na več kot 20 milj. funtov, je umrl v starosti 88 let. Bil je znan radi svojih sporov z Lloydom Georgeom.

Dunaj, 27. maja. n. Umrlega nadvojvodo Rainerja Karla Salvatorja bodo pokopali v kapucinski grobnici. Oče pokojnika Leopold Salvator bo jutri prišel na Dunaj iz Barcelone, da se udeleži pogreba. Njegov stric don Alfonso, španski in infančin Marija že bivala na Dunaju, v Ameriki živi brat Leopold Salvator pa je brzojavno naročil, da se v njegovem imenu položi na hrsto venec z napisom »Mojemu bratu in vojnemu tovarišu«.

Bukarešta, 27. maja. p. Po angleškem vzorcu je romunska vlada uradnikom zagotovila tako zvani weekend in sicer od sobote popoldne do ponedeljka do 10. ure popoldne. V tem času imajo na vseh železniških progah za prvih 100 km 50 odstotkov popusta.

Budimpešta, 27. maja. p. Tukaj se je pričela graditi nova oddajna radiofonska postaja, ki naj bi služila madžarski politični propagandi v inozemstvu.

Pariz, 27. maja. AA. Nadškof Reimski, kardinal Luçon je hudo obolel. Bolnik je bil previden s svetlojavstvi.

Pariz, 27. maja. AA. Podmornici »Ajax« *in »Achille«* bosta jutri v Bresu spuščeni v morje.

Zagrebski nadškof v Ljubljani

Zagreb, 27. maja. p. Jutri pride v Ljubljano na proslavo 80-letnice knezoškola dr. A. B. Jegliča zagrebski nadškof dr. Ante Bauer v spremstvu svojega tajnika dr. Slamiča. V soboto se vrača v Zagreb.

Za svetovno prvenstvo!

Belgrad, 27. maja. m. Vrhovni odbor Jugoslovanske nogometne zveze je na snočni seji razpravljaj o sodelovanju naših nogometašev na tekmi za svetovno prvenstvo v Montevideu. Sklenilo se je, da sodelujemo in se je sprejel predlog urugvajskega poslanika v Bruslju. Naše možstvo odputuje 17. junija in se vrne 2. avgusta. Obenem se je sklenilo, da se tekme za državno prvenstvo kljub temu vršijo.

Zborovanje obrtnikov

Belgrad, 27. maja. AA. Prve dni prihodnjega meseca se bo vršila v Belgradu v prostorih Zveze obrtnih organizacij Kraljevine Jugoslavije konferenca predstavnikov obrtnih organizacij iz vse države. Poleg ostalih vprašanj bodo na tej konferenci precizirali opombe k zakonskemu predlogu o obrtnih.

Lažnjive vesti italijanskih listov

Sušak, 27. maja. p. Po proglasitvi kvarnerske svobodne zone se je na Reki pričela velika akcija za povzdigo tujskega prometa, s čimer se želi prizadejati škodo Hrvatskemu Primorju. Tržaški »Piccolo« *prinaša vest, v kateri trdi, da se je v Crikvenici pojavil tifus, v Baški pa škrlatinka. Te vesti se najodločnejše demantirajo.*

Družinska tragedija

Zagreb, 27. maja. p. Na Cvetni cesti se je zgodila strašna obiteljska tragedija. 39 letna Marija Kramer, žena laboranta v Jugofarmaciji, se je zastupila z dozo strihnina. Ta čin je napravila iz obupa, ker jo je njen mož v poslednjem času pričel zanemarjati. Predno je storila samomorilno dejanje, je objela svoje otroke. Ko je izpila strup, ji je postalo žal in se je hotela rešiti. Pričela je iskati mleko. Ko so ji ga sosede prinesle, je bila že mrtva.

Belgrajski proces

Belgrad, 27. maja. u. Na današnji razpravi s. bili ponovno zaslišani izvedenci, katerim so bila predložena pisma, ki so bila najdena pri Prpiču in v katerih se dajejo Prpiču navodila za njegov zagovor pred sodiščem. Izvedenci so ugotovili, da je pismo napisal Hadžija.

Nato se je čitala Krnjevičeva vloga na Društvo narodov v originalu v francoskem jeziku. Dr. Trumbić omenja, da nima vloge nobene zveze z današnjim procesom. Njemu se pridružujejo tudi ostali zagovorniki. Stavili so razne predloge glede zaslišanja novih prič, pred vsem glede zaslišanja priče Barišića, čemur državni tožitelj ne ugovarja. Sicer pa so bili vsi predlogi, ki so jih ostali zagovorniki stavili, odklonjeni. Predlogi zagovornikov so zavzeli ves čas današnje razprave.

Jutri pride na vrsto plaidoyer državnega tožitelja.

Razprava proti Predavcu

Zagreb, 27. maja. z. Danes je bil deveti dan razprave proti Josipu Predavcu. Zaslišani so bili izvedenci. Najprej je bil zaslišan uradnik Prve hrvatske štedionice Pleše. Podal je svoje mnenje o vodstvu poslov Glavne zadruge, ki jih je vodil Ružić. Ružić je prevzel posle kot ravnatelj 18. julija 1926 in je vodil vse knjige, korespondenco in ostale tehnične posle. 15. avgusta 1929 se je glavna Zadruga preselila. 6. oktobra 1929 so se našle knjige v kleti v neki omari. Posamezni sodniki in zagovorniki so stavili vprašanja glede dolga 3.153.000 dinarjev, ki jih je sindikat dolgoval Glavni zadruzi.

Popoldne se je razprava nadaljevala. Zaslišan je bil tudi glavni ravnatelj Prve hrvatske štedionice dr. Branko Pliverić. Zaslišani so bili tudi drugi izvedenci o vrednosti Seljačke doma, ki je bil cenjen na 12 in pol milj. Din in o gotovini zadruge »Dome«, ki je bila lastnik Hrvatske seljačke banke in Seljačke doma. Razpravljalo se je tudi o vprašanju o razpolaganju z rezervami.

Nato se je razprava prekinila in se bo nadaljevala jutri.

Belgrajske vesti

Belgrad, 27. maja. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja je bil postavljen na predlog ministra prometa in na podlagi razsodbe državnega sveta z dne 8. marca 1930 za direktorja državnih železnice v Ljubljani v 1-3 g. Andrej Vrečko, direktor železnice v pokouju. To imenovanje velja od 1. oktobra 1924. leta.

Belgrad, 27. maja. AA. Ministrstvo za šume in rudnike je sestavilo zakonski načrt o pobijanju gozdnih škodljivcev. Gospodarsko-finančni odbor ministrov je na eni svojih poslednjih sej potrdil ta zakonski osnutek.

Belgrad, 27. maja. z. Glavni prosvetni svet bo imel ves ta teden seje.

Vesti iz Hrvatske

Zagreb, 27. maja. p. Ob 60 letnici zagrebske tipografske organizacije se bo v Zagrebu od 4. do 13. oktobra priredila v prostorih velesejma tiskovna razstava.

Zagreb, 27. maja. z. Edo Funk, ki je v 23 in pol ur prišel z avtomobilom iz Zagreba v Berlin, se jutri vrača v Zagreb. Člani zagrebskega avtomobilističnega kluba se mu bodo peljali naproti.

Split, 27. maja. z. Obični svet je na snočni seji sklenil, da odkupi od splitskega kapitlja Marjan, ki ga ima splitska občina že od leta 1910 v zakupu, za poldrugi milj. Din.

Split, 27. maja. z. Moštvo italijanske ladje, ki je naletela pri Visu na morskogreb, izjavlja, da je prišlo do nesreče radi megle. Ta jni bodo poskušali rešiti blago, ki se nahaja na ladji.

Split, 27. maja. z. Kakor se je zvedelo, se bo v Drnišu v kratkem pričelo z gradnjo večje tovarne za proizvodnjo bauxitnega cementa.

Dalmatinska veletrgovina vina in olja išče sposobnega in zanesljivega ter že upelnjenega

zastopnika

za Slovenijo. Ponudbe z označbo pogojev in referenc pod »Spreman i uveden P. 1934—6165« *na upravo »Slovenca«.*